

voltak. Ezek közül is egyik sem halt meg erőszakos halál következtében. Általános kifogásokat kaptunk. Konkrétakat nem.¹¹

Endre június 21-i írásos nyilatkozatában – melyet a minisztertanács ülésén olvasott fel – még arcátlanabban „magyarázta meg” az egész gettósítási és deportálási folyamatot. Jóllehet a nyilatkozat célja a minisztertanács mérsékeltebb tagjainak megnyugtatása volt, egyúttal rávilágított a zsidóellenes hadjárat mechanizmusára és saját antiszemitizmusára is:

Az ország területének zsidóktól való megtisztítása folyó évi [olvashatatlan dátum] megkezdődött, és a mai napig folyamatban van. A vonatkozó kormányrendeletek értelmében az ország egész területén megkülönböztető jelzés viselésére kötelezett zsidóság részére elkülönített helyek (gettók) jelöltettek ki, és ezen elkülönített helyekre a zsidóság összeköltöztetése – Budapest kivételével – folyó évi május hó 31-ig befejezést nyert. A székesfőváros területén az elkülönítés jelenleg folyamatban van, s ezt folyó évi június hó 21-én, 24 óráig be kell fejezni.

Az elkülönítést közigazgatási hatóságaim hajtották végre közbiztonsági szerveim támogatásával. Általános irányelvként állapítottam meg, hogy az összeköltöztetést a keresztény érdekek lehető legkisebb sérelmével hajtsák végre. Főként vidéken azonban történtek kisebb sérelmek, melyek azóta már orvoslást nyertek. Ott, ahol teljesen elkülönített városrész a zsidóság részére kijelölhető nem volt, közigazgatási szerveim egyes házakat jelöltek meg, mint olyan lakásokat, ahova zsidók összeköltöztethetők. Ahol az elkülönítés végrehajtása különösebb akadályokba ütközött, ott részben magam, részben kiküldött szaktanácsadó szerveim a helyszínen adták meg a szükséges útbaigazításokat és felvilágosításokat. Általában gettóköteles minden olyan személy, aki sárga csillag viselésére kötelezve van. A legtöbb zavart, a legtöbb egyéni sérelmet a vegyes házasságok különböző bonyolult variációi okozták. E kérdésnél mutatkozott meg valójában a zsidóság óriási vérbeütése, és hogy a magyar társadalom milyen szörnyű módon van átítatva a zsidó vérrel. Ezen fenti oknál fogva elvileg fel kellett állítani azt a tételt, hogy a családok a lehetőséghez képest ne szakíttassanak szét. A vegyes házasságok miatt igen sok esetben kellett a törvény szellemével ellentétes intézkedéseket tenni; a vegyes házasságoknál, ott, ahol az egyik házastárs keresztény volt, a másik házastárs fajlagos és hitfelekezeti is zsidó, csak a csillagviselésre kötelezett fél kényszerítettett a gettóba. Ilyen eseteknél azonban legtöbbször előfordult, hogy a keresztény házastárs önszántából bement a gettóba zsidó házastársa után.

Az összetömörítéssel kapcsolatban az egész országban mutakozó lakásínség kérdése egyelőre megoldottnak látszik. Bár statisztikailag még nem mutatható ki, mennyi lakás szabadult fel, a már beérkezett jelentésekből ezen kérdés az összetömörítéssel megoldottnak látszik.

A gettóba kényszerített lakosság a magával viendő vagyontárgy tekintetében nem vonatott korlátozás alá. Gyakorlatilag azonban ez úgysem volt végrehajtható, így a zsidóság ingóságai legnagyobb részét visszamaradtak eredeti lakásukban. Ezeknek az összegyűjtésére, leltározására, raktározására a Pénzügyminiszter Úr kapott felhatalmazást. A gyűjtés és leltározás az egész országban folyamatban van, és közbiztonsági szerveim utasításaim alapján a